

Joakim Zander Plavec

Přeložila Luisa Robovská

383 s., váz., 329 Kč
ISBN 978-80-7491-246-7

Vychází 5. března 2015

E-kniha v předprodeji na Palmknihy.cz od 26. února

O autorovi

Joakim Zander (nar. 1975) pochází ze Stockholmu, vyrůstal v malém městečku Söderköping, ale také v Sýrii a Izraeli, střední školu absolvoval v USA. Po ukončení vojenské služby ve švédském námořnictvu vystudoval práva na univerzitě v Uppsale a doktorát získal na univerzitě v Maastrichtu. Jeho disertační práci *The Application of the Precautionary Principle in Practice* (Aplikace zásad obezřetnosti v praxi, 2010) vydalo nakladatelství Cambridge University Press a Zander za ni získal cenu Rabobank. Pracoval v Evropském parlamentu a Evropské komisi v Bruselu. Nyní žije se svou ženou a dětmi v Lundu ve Švédsku. *Plavec* je jeho první román. Kniha se stala mezinárodním bestsellerem, v Německu se v prestižním žebříčku nejprodávanějších titulů týdeníku *Der Spiegel* udržela patnáct týdnů. Práva na vydání se prodala do třiceti zemí a filmová práva koupila americká produkční společnost.

Obálku v tiskové kvalitě a ukázkou z knihy *Plavec* najdete zde:
<http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/1003>

PDF kompletního textu knihy pro novináře k dispozici na vyžádání ihned.

Anotace

Hranice mezi státy mizí stejně jako hranice mezi přítelem a nepřítelem, pravdou a lží, minulostí a přítomností.

Začátek osmdesátých let, Damašek. Bezejmenný americký špion opouští své dvouměsíční dítě a nechává je nejistému osudu. Celý život ho pak tíží vina a vydává se kamkoliv, kde mu nebezpečí a stres umožní zapomenout — do Libanonu, Afghánistánu či do Iráku.

O třicet let později se Klaře Walldéenové, mladé švédské zaměstnankyni Evropského parlamentu, nečekaně ozve její bývalý přítel Mahmúd Šammúš a naléhavě ji požádá o schůzku. Sdělí jí, že se dostal na stopu citlivých informací o amerických tajných operacích. Mahmúd a Klara se stanou terčem agentů CIA, kteří mají za každou cenu zabránit zveřejnění informací a zamezit tak mezinárodnímu skandálu.

V Bruselu mezitím oportunistickému švédskému lobbistovi Georgi Lööwovi přidělí děsivého klienta a temný úkol...

Více informací o autorovi a knize

Mezinárodní trhák *Plavec* vychází ve třiceti zemích světa, téměř čtyři měsíce se držel v prestižním žebříčku nejprodávanějších knih týdeníku *Der Spiegel* a práva na filmovou adaptaci koupila americká produkční společnost. Autora při psaní inspirovaly jeho vlastní zážitky a zkušenosti ze života v Sýrii či USA, mnohaleté zkušenosti z Evropského parlamentu v Bruselu a vzpomínky na otcovu práci pro NATO. Úspěšný thriller Joakima Zandera *Plavec* vychází v češtině 5. března.

Švédský spisovatel pracoval deset let jako právník pro Evropskou unii a při psaní své první knihy využil jak znalosti zemí, v nichž prožil delší či kratší část života, tak dobré pozorovací schopnosti. „Rozhodně jsem do svých postav promítl něco z lidí, které znám nebo které jsem potkal v práci a ve škole. Neustále si v hlavě dělám poznámky o tom, jak se lidé chovají nebo mluví, jaké oblečení nosí, co pijí. A většina mých postav má v sobě taky něco ze mě,“ přiznává Zander.

Vina — smíření — pomsta

Klara vyrostla na odlehlém švédském ostrově bez rodičů. Jako dospělá náhodou odhalí tajemství — tajemství, pro jehož zachování budou muset někteří lidé zemřít. Na opačném konci světa se před svou minulostí skrývá stárnoucí špion. Býval nejlepším agentem v poli. Dnes žije jen plaváním. Když se ponoří do vody, může se ukrýt před rozhodnutími, která učinil a kterých dodnes lituje.

Těsně před Vánoci se Klara stává štvancem a její cesta za svobodou vede napříč Evropou. Zachránit ji může jedině *Plavec*. Čas se ale krátí...

Nad ženskou protagonistkou, která v knize posouvá děj, Zander dlouho neváhal. Prostředí, v němž se Klara pohybuje, zná dobře ze svých zkušeností. „Ale Klara nejsem já. Je typickou asistentkou či spolupracovnicí v advokátní kanceláři — připadalo mi to takto uvěřitelnější, přirozenější. Ženy mají v Bruselu taková zaměstnání. Navíc už mě nebaví číst pořád dokola o chlapech. Další debutant-muž, který píše o svém alter egu... to prostě znělo hrozně nudně,“ uvedl Zander, který už od začátku věděl, že hlavní hrdinkou jeho románu bude žena. Další výraznou a trochu záhadnou postavou je *Plavec*. Na hrdinovi, kterého do příběhu zapojil až během psaní, se autorovi pracovalo nejlépe. „První kapitolu s postavou *Plavce* jsem napsal jedním tahem. Ale neměl jsem tušení, kdo to je. Přemýšlel

jsem, jak ho do knihy dostat jako postavu, ke které se ještě vrátím. A napadlo mě, že on bude lepidlem, které všechno spojí dohromady.“

„*Jedno tempo. Dvě. Tři. Nádech. Zavřu oči a odeženu vodu, myšlenky, vzpomínky. Ale nepomůže to. Už ani to nepomáhá. Jsou to tři hodiny, co jsem našel jméno své dcery v naší databázi. Už tři hodiny se nemůžu dál skrývat minulosti.*“ Muž beze jména

Joakim Zander: „Právě ve mně začal růst příběh“

Příběh začíná tisíckrát na tisíci různých místech. Začíná pokaždé, když si pomyslím: „To si budu pamatovat.“ A pamatuju. Příběh začíná na ulici v Damašku v době, kdy mi bylo patnáct. Sladký zápach odpadků a *shawarmy*. Začíná na horkém balkoně s výhledem na park El Jahez. Začíná, když se mě Tareq zeptá, jestli bych si chtěl zastrílet, a ukáže mi nylonovou tašku plnou švýcarských automatických zbraní svého otce.

Jiné místo, jiná doba. Dům v Söderköpingu, malém švédském městečku. Děsné, nekonečné jaro. Ležím v posteli, čtu si. Hraju fotbal, tenis, basketbal — jasně, to všechno. Ale jen tak. Jediné, co chci doopravdy, je číst si. Je mi třináct a závěr *Špiona, který se přišel ohřát* mě rozpláče. Nejen tu noc, kdy knihu dočtu, pláču celý týden. Přečtu román znovu; potřebuju všechno pochopit, rozluštit kód. Na stránkách se skrývá klíč k tomu, jak mě autor knihy může uchvátit ještě více než pouhým napětím, jen prostřednictvím napětí. A tehdy se rozhodnu. V tu chvíli si to ještě neuvědomuji, ale právě ve mně začal růst příběh.

O pět let později žiju ve Washingtonu ve Spojených státech. Školy jsou zavřené kvůli sněhové kalamitě a já strávím den v Kapitolu s Alison, asistentkou nějakého senátora z Jihu, jehož jméno jsem zapomněl. Moc si toho nepamatuju, snad jen to, že Alison byla republikánka a že na tom vůbec nezáleželo, ani trochu na tom nezáleželo, když jsem stál vedle ní ve výtahu, uchvácen jejími dokonalými americkými vlasy, ambicemi a jasně modrýma očima. Cítil jsem, jak ten okamžik rostl v mém nitru i mimo něj. Jak mě celého ovinula přítomnost. Jak zašeptala: „Toto si budeš pamatovat.“

Rychlý střih o několik let později. Jsem o dost starší a mám za sebou život na mnoha místech, v řadě zemí, na různých kontinentech. Mám pocit, že by se tento fakt mému třináctiletému já líbil. Mám teď rodinu. Malou, křehkou, naprosto nevyzpytatelnou rodinu. Mění všechno. Světlo nyní dopadá pod úplně jiným úhlem a já konečně sedím u počítače, v noci, ostatní už spí. Jsem na ulici Rue du Conseil v Bruselu, přesně na hranici čtvrtí Uccle a Ixelles, v úchvatném bytě ze třicátých let, s rezačným schodištěm zarostlým růžovým keřem, které vede na zahradu. Otevřu nový dokument a začnu psát to, co o pár let později vyrostе v knihu. Ještě ani nevím, že se vůbec knihou stane, a už vůbec ne, že kniha vyjde, že se bude překládat a číst po celém světě. Ale snil jsem o tom už tu první noc, někdy okolo třetí ráno, na balkoně s výhledem na hlavní město Evropy, roztřesený z kofeinu, ambicí a nikotinu.

Po této první noci následoval nekonečný sled dalších nocí, kdy se dokument rozrůstal, příběh se rozvíjel, kód se přede mnou rozšifroval. Napětí, honičky, všechno, co mě jako třináctiletého přimělo číst a co jsem od té doby nevědomky shromáždil a vychutnal. Ale doufejme, že i jiné věci. To, co mě jako třináctiletého chlapce rozplakalo. Záležitosti dospělých. Opravdové a smutné věci, zrady a jazyk. A teď je kniha konečně tady.

Joakim Zander, srpen 2014

Zdroj: <http://upcoming4.me/news/book-news/the-story-behind-the-swimmer-by-joakim-zander>

Ohlasy

Strhující tempo a bezchybná struktura. Plavec je trháček odehrávající se na různých místech po celém světě, v němž vystupují postavy plné života, které bez kompromisů odhalují mučivou spleť naší moderní politické scény.

Kimberly McCreightová, autorka knihy Případ Amelia

Mezinárodní thriller, jehož tempo a intenzita se vyrovnají příběhům Jasona Bourna... Zander obratně cestuje z minulosti do budoucnosti, ze Švédska do Sýrie a Washingtonu a zase zpátky a splétá přitom stále více napjatou pavučinu intrik a pochybností... Tento trháček s nečekaným rozuzlením neodložíte, dokud jej nedočtete do konce.

Kirkus Reviews

Jak je možné, že je Plavec autorovým debutem? Omámí nás nejenom zápletkou a vylíčením postav, ale také rafinovanou strukturou, která nám ani na chvíli nedovolí vydechnout a neustále nás nutí hádat. Strhující, nezapomenutelné dílo, které můžeme přirovnat k tomu nejlepšímu od Johna le Carrého.

Joseph Finder, spisovatel

Tato kniha je podmanivá a propracovaná do posledního detailu... Je plná napětí i akce. Plastické vylíčení postav a kvalita psaní, které místy dosahuje dokonalosti, činí ze Zanderova románu jeden z vrcholů svého žánru... Vypadá to, že Zander je novou a velmi talentovanou větvíčkou na rozkvetlém stromě skandinávské krimi.

Booklist

Plavec je hypnotizující a vzrušující, neúnavně nás stránku po stránce, intriku po intrice provádí napříč celým světem.

Olen Steinhauer, spisovatel

Zander píše vybroušeným literárním stylem, a tak je snadné pochopit, proč se jeho thriller stal v Evropě bestsellerem.

Publishers Weekly

Prodaná práva

Brazílie, Intrinseca

Bulharsko, Colibri

Česká republika, Host

Dánsko, Gyldendal

Estonsko, Varrak

Finsko, Tammi

Francie, Actes Sud

Chorvatsko, Mozaik Knjiga

Island, Draumsýn

Itálie, Bompiani

Izrael, Modan

Japonsko, Hayakawa

Kanada, HarperCollins

Německo, Rowohlt

Nizozemsko, De Bezige Bij / Cargo

Norsko, Gyldendal

Polsko, Sonia Draga

Portugalsko, Objectiva

Rumunsko, Editura RAO

Rusko, AST/Genres

Řecko, Patakis

Srbsko, Laguna

Slovensko, Fortuna

Slovinsko, Učila International

Španělsko, Suma

Švédsko, Wahlström & Widstrand

Tchaj-wan, Emily,

Turecko, Doğan Egmont

USA, HarperCollins

Velká Británie, Head of Zeus

Rozhovor s Joakimem Zanderem

Kdy jste začal psát?

Už je to dlouho. Byl jsem hodně mladý. Dost jsem psal jako teenager, své zážitky jsem se snažil zachytit v básních. Každý den jsem si psal deník. Už tehdy jsem věděl, že většina z toho jsou kecy. Nešlo mi o to vést si pravidelně deník — což dělám teď —, ale chtěl jsem každodenní postřehy přetvořit v poezii. Strávil jsem tak každou noc od svých šestnácti až do nástupu na univerzitu. Dokonce si vzpomínám, že jsem si deník psal ještě na vojně...

Ukázal jste své básně někomu?

Četl jsem je nahlas své přítelkyni, která musela říkat: „Ty jo, to je tak dobré...“ Co jiného mohla říct? Ale teď se mi něco vybavuje... Účastnil jsem se soutěže pro mladé básníky na střední škole, kde jsem získal druhou nebo třetí cenu. Z těch tisíců hodin strávených psaním jsem vybral tři básně, které za to stály. Poslal jsem je do malého nakladatelství Leander Malmsten. Já a mých pár kamarádů jsme byli posedlí vším, co vydávali. Poslal jsem básně také do velkého nakladatelství Bonnier. Ti mi napsali standardní odmítací dopis, ale z nakladatelství Leander Malmsten mi přišla prostá odpověď: „Co máme dělat se třemi básněmi?“ Ale byli milí a řekli mi, že si myslí, že mé básně jsou vážně dobré. Což mi udělalo radost. Tyto básně byly jediné texty, které jsem někam poslal, dokud jsem nezačal nabízet *Plavce*.

Vždycky jste se chtěl stát spisovatelem?

Být spisovatelem byl můj sen od mládí. Vždycky jsem byl nenasycený čtenář a zajímal jsem se o literaturu, ale nikdy jsem si nemyslel, že by se někdo mohl jako spisovatel živit. Nanejvýš že je to něco, co můžeš dělat pro zábavu, čím si přivyděláš. Nikdo v mé rodině nepíše, neznám nikoho, komu by něco vyšlo. Myšlenka na něco takového mi byla velmi vzdálená. Proto jsem šel studovat práva.

Proč práva?

Myslím, že se nemálo právníků stane spisovateli, ne? Jako právník píšete hodně, ale jiný druh textů. Práva jsem si vybral asi proto, že mě zajímala společnost jako taková. Právo je nejmenší společný jmenovatel společnosti. Není toho moc, na čem se shodneme, ale co je napsáno v zákoně, platí pro všechny. Pořád mě baví argumentovat jako právník. Naučí vás to mít vše pod kontrolou a nikdy nic nebrat jako samozřejmost. Řekl bych, že tyto dovednosti můžu zúročit i jako spisovatel.

Během svého života jste žil na mnoha místech. Řekněte nám něco o Damašku.

V Damašku jsem žil, když mi bylo patnáct. V letech 1990—1991, během první války v Perském zálivu. Přestěhovali jsme se tam z malého švédského města Söderköping, protože můj otec pracoval jako vojenský pozorovatel NATO na Golanských výšinách. Dohlížel na dodržování příměří mezi Izraelem a Sýrií.

To bylo celkem extrémní stěhování, ne?

Ano, bylo. Z městečka o sedmi tisících obyvatelích do velkoměsta, kde žije přes čtyři a půl milionů lidí. Byla to neuvěřitelná změna, možná největší, jaká se mi stala během celého mého života. Z malé školy v Söderköpingu na americkou soukromou školu. Otevřel se mi tím svět. Ale zároveň to bylo neskutečně stresující. Ze začátku moje angličtina nebyla nic moc... A samozřejmě v této oblasti docházelo k hodně nepokojům, nejen v Sýrii, ale na celém Středním Východě, a v Damašku nezůstávalo moc cizinců. Mí spolužáci byli většinou bohatí Syřané. Skoro všichni cizinci byli evakuováni, když začala válka. S výjimkou Švédů, my jsme zůstali. S příchodem války s námi do školy začala chodit parta kuvajtských uprchlíků. Bylo to tak vzrušující. Zpětně tak nějak nemůžu uvěřit, že se něco takového mohlo stát. Spolužáky vozili do školy řidiči a osobní strážci, kteří vyskákali z auta se zbraněmi v rukách. Potom ozbrojení muži seděli venku a čekali, až nám skončí vyučování. Šílené.

Část děje *Plavce* se odehrává v Damašku. Kolik si toho pamatujete? Jak moc jste město poznal, když jste v něm žil?

Damašek byl v té době velmi bezpečný — alespoň pokud jste byli ze Západu. Fungovala tam přísná kontrola, vojáci v ulicích. Hodně mých spolužáků žilo ve stejné části města jako já, takže jsme spolu chodili do hospody a měli jsme hodně volnosti. Všechno, co jsem v *Plavci* o Damašku napsal, vychází z mých vzpomínek z té doby. Třeba úvodní scéna knihy — když jsem si ji při psaní představoval, odehrávala se na balkoně domu, v němž jsme žili, a na naší ulici, kde vybuchla v autě bomba. Hodně jsme cestovali. Jezdili jsme na výlety pořádané NATO nebo mou školou a taky jen s rodinou. Viděl jsem hodně syrské přírody. Dal jsem dohromady útržky vzpomínek a poskládal je na stránkách knihy.

A pak tu máme Brusel — evropské město, do kterého přichází velké množství mladých lidí s nadějí, že se stanou součástí něčeho velkého. V *Plavci* se setkáváme s Klarou a Georgem a díváme se na město jejich očima. Byly vaše vlastní zážitky z Bruselu kombinací toho, jak jej vnímají Klara a George, nebo byly úplně jiné?

Je to přesně tak, jak říkáte — hodně mladých lidí se stěhuje do Bruselu s vidinou něčeho většího. Tak to je. A samozřejmě, může to být velmi zajímavé. V postavě George se odrážejí charaktery lobbistů z Bruselu a kamarádů právníků, které jsem poznal během studií ve Švédsku. Je to ambiciózní fracek krmený stříbrnou lžící. Přestal jsem už počítat všechna setkání s lidmi jako on, lidmi, kteří mluví tak jako on. Hodně lobbistů se chová jako George. Ale přidal jsem k tomu své vlastní zvraty a nadsázku, samozřejmě. Moje žena Liisa krátce pracovala na oddělení pro státní záležitosti v jedné z největších světových firem, bylo to jako v seriálu *House of Cards*, jenže skutečné. Vzal jsem spoustu jejich zážitků a přepsal je na papír.

A Klara... Pracoval jsem jako asistent sociálnědemokratického poslance Evropského parlamentu, takže celé prostředí je založené na mých zkušenostech. Ale Klara nejsem já. Je postavou jako Nick Carraway, prožije si vše, co se v knize stane. V Bruselu se však podobné osoby objevují běžně: Klara je typickou asistentkou nebo spolupracovnicí v advokátní kanceláři. Dělá nemožné, má motivaci, ale úplně spokojená se svým životem v dané chvíli není.

Jak vás napadla postava Klary? Proč jste si zvolil ženskou protagonistku?

Od začátku se mi zdálo přirozené, aby to byla žena, kdo ve skutečnosti posouvá děj dopředu. Už mě nebaví číst pořád dokola o chlapech. Další debutant-muž, který píše o svém alter egu... to prostě znělo hrozně nudně, přehnaně. Kromě toho mi to takto připadalo uvěřitelnější. Právě ženy mají v Bruselu taková zaměstnání. Navíc se mi v té době narodilo první dítě, dcera, a chtěl jsem pro ni napsat silnou ženskou postavu. Co se týče Klařina zázemí, nevyrostl jsem na ostrovech, ale velmi blízko a trávil jsem na ostrovech hodně času. Znímám je dobře.

Vždycky jste chtěl napsat thriller?

Ne, ne tak docela. Jen si myslím, že mi tento žánr poskytl větší jistotu, přece jen je to má první kniha. Thriller má daný jistý scénář, je v něm vnitřní napětí vytvářené tím, když je někdo pronásledován, když někdo musí běžet o život, když hrozí, že bude prozrazeno tajemství. Chtěl jsem a potřeboval jsem vnitřní pohon, který thriller poskytuje. A myslím si, že i kdybych psal mimo žánr, stejně bych potřeboval do textu dostat ten pocit naléhavosti, ten drive. To znamená, že pro mě bylo důležité, aby v knize bylo víc než jen samotný děj. Nechtěl jsem napsat jen čtivou knihu. Chtěl jsem dát postavám opravdovou hloubku. A důležitý pro mě vždycky byl i jazyk.

Když už mluvíme o jazyku, nejpřekvapivější perspektivu v knize má bezejmenný americký špión, *Plavec*. Jak jste se k němu dostal?

Začal jsem psát o Klaře a Georgeovi. Napsal jsem několik kapitol. Ale cítil jsem, že by to chtělo něco jiného, z čeho příběh bude vycházet. Přemýšlel jsem o Damašku a horkých odpoledních, kdy se kvůli vedru všichni potili a sotva se hýbali. Rozhodl jsem se, že tam příběh začne. První kapitolu s postavou *Plavce* jsem napsal jedním tahem. Potom jsem začal přemýšlet nad tím, jak ho do knihy dostat jako postavu, ke které se vrátím. Napadlo mě, že on bude lepidlem, které všechno spojí dohromady.

Když jste psal první scénu, věděl jste, že *Plavec* je Klařin otec?

Nevěděl. Neměl jsem tušení, kým je. Věděl jsem, že je otec, to ano, ale nevěděl jsem cí. A pak to ke mně najednou všechno přišlo, všechno bylo propojené. Kapitoly s *Plavcem* jsem psal velice snadno a moc rád.

Můžete nám prozradit něco víc o svém procesu psaní? Kdy jste začal psát *Plavce*?

Začal jsem ho psát v lednu 2010. Tehdy jsem odevzdal disertační práci do nakladatelství Cambridge University Press. Její psaní mi zabralo celých šest let a práce mě stála spoustu času a energie. Chtěl jsem dělat něco jiného. Chtěl jsem psát něco, co mě bude bavit. Uvažoval jsem o tom několik let. Tak jsem se rozhodl, že napíšu dvacet stran a uvidím, kam se dostanu. Pak jsem napsal dalších deset. Požádal jsem manželku, aby si text přečetla. Řekla mi, že nikdo na celém světě nemluví tak, jako moje postavy... To je dobře, ne? Konstruktivní kritika! Tak jsem text upravil. Přepsal. A potom se jí líbil. Pokračoval jsem. Nakoupil jsem si tuny knih o psaní, ale pamatuji si jen to, co napsal Stephen King o disciplíně, o každodenním psaní. Tak jsem si dal konkrétní cíle. Rozhodl jsem se, že napíšu každý den tisíc slov. Pokud své předsevzetí nedodržím, chybějící slova se mi přenesou do dalšího dne a já budu muset vstávat velmi brzy, abych práci dokončil. Během chvilky se z psaní stala závislost a musel jsem se nutit, abych přestal. Ale prvotní nastavení disciplíny pro mě bylo neuvěřitelně důležité.

Pořád toho každý den napíšete tolik?

Ne, to rozhodně ne. Teď mám dvě děti a to vše ztěžuje. Ale píšu v každé volné chvíli, kterou mám. Mezi obědy, schůzkami a tak. Opravdu se těším, až začnu psát druhou knihu, až se do toho opět ponořím. Když jsem psal *Plavce*, neměl jsem jediný den, který bych věnoval pouze psaní. Psal jsem, když všichni ostatní spali... Jen pomyšlení na to, že bych měl celý den jen na psaní, zní... bláznivě. Mám v plánu vzít si pár měsíců v práci dovolenou, abych mohl opravdu začít psát. Už mám osnovu i příběh a nemůžu se dočkat, až se do toho pustím.

Trailer ke knize *Plavec*

